

Kommunerna tar i bruk gränssnitt som skapats i projektet för elektroniska tjänster i kommunernas byggda miljö (KRYSP) samt Kommunala geodatatjänsten

Kommunförbundets projekt KuntaGML (GIS-gränssnitt i kommunerna) och KRYSP har under 2001–2012 skapat gränssnitt för e-tjänster i serviceprocesserna inom kommunernas teknik- och miljöväsen och ställt gränssnitten till kommunernas förfogande. Nu är det viktigt att kommunerna öppnar gränssnitten så att e-tjänster ska kunna införas. E-tjänster effektiviserar kommunens egen verksamhet och förbättrar tillgången och kvaliteten på den kommunala servicen. Inom kommunen är olika slags tillstånd, ansökningar och respons viktiga elektroniska kundtjänster. Gränssnitten effektiviserar leveransen av uppgifter från kommunerna till statsförvaltningen och företag. Kommunförbundet strävar efter att behovet att leverera uppgifter från kommunen ska minimeras och att de statliga organisationer och privata företag som behöver uppgifter börjar hämta dem i en gränssnittstjänst hos kommunen. Verksamhetsmodellen effektiviserar kommunens egen verksamhet och erbjuder användaren kontinuerligt uppdaterade uppgifter från kommunen.

Kommunförbundet har öppnat en tjänst som samlar kommunernas gränssnitt, Kommunala geodatatjänsten, på adressen <http://www.kunnat.net/fi/kuntatieto/ktp/Sivut/default.aspx> (på finska). Geodatatjänsten erbjuder företag och statsförvaltningen en centraliserad åtkomst till de gränssnitt som öppnats inom kommunernas teknik- och miljöväsen och till de uppgifter där som kommunerna tagit fram. På webbsidorna finns anvisningar om hur man öppnar gränssnitt och hur man ansluter sig till Kommunala geodatatjänsten. Kommunens gränssnitt kan anslutas till tjänsten genast. På sidorna finns närmare anvisningar om hur kommunerna öppnar gränssnitt.

För att uppgifterna från den offentliga förvaltningen ska vara åtkomliga för en så bred användning som möjligt, får företag avgiftsfritt använda uppgifterna i geodatatjänsten när de utvecklar och testar sina tjänster. Testmöjligheten för företag öppnas enligt avtal. När ett företag börjar använda uppgifterna för affärsverksamhet blir användningen av kommunens uppgifter och geodatatjänsten avgiftsbelagd. I geodatatjänsten kan kommunen själv bestämma hurdana avgifter den tar ut för de uppgifter som den producerat samt för upprätthållandet och förmedlingen av uppgifterna samtidigt som den ska följa specialvillkoren i PSI-direktivet (2013/37/EU). Principen är att kommunen kan ta ut avgifter för kostnaderna för förmedling, produktion och upprätthållande av uppgifter till den del som verksamheten inte finansieras med skattemedel.

När kommunerna gör gränssnitten åtkomliga och ansluter sig till Kommunala geodatatjänsten bidrar det till att kommunerna uppfyller sina skyldigheter enligt Inspire-direktivet. Saken bereds tillsammans med Lantmäteriverket. Avsikten är att de gränssnitt som kommunerna öppnar och det datamaterial som statsförvaltningen producerar ska sammanställas till en informationstjänst i enlighet med Inspire-direktivet.

Vid Befolkningsregistercentralen pågår ett utvecklingsprojekt med målet att förnya förmedlingen av byggnadsuppgifter från kommunerna till Befolkningsregistercentralen med stöd av de gränssnitt som skapats i KRYSP. Avsikten är att de byggnadsuppgifter som Befolkningsregistercentralen förfogar över ska vara korrekta och aktuella. Korrekta och täckande uppgifter om byggnaderna ger kommunerna mera intäkter från fastighetsskatten.

Kommunförbundet bereder en utvidgning av gränssnittstjänsterna i samarbete med Kommunikationsministeriet och Trafikverket i syfte att förbättra datainnehållets bredd och kvalitet i Digiroad, Trafikverkets digitala material om vägnätet. Likaså bereder Kommunförbundet i samarbete med Vatten- och avloppsverksföreningen en effektivisering av de kommunala vattentjänstorganisationernas obligatoriska förmedling av uppgifter till statsförvaltningens förfogande. Det sker med hjälp av gränssnittstjänster som införs i vattentjänstverkens system enligt verksamhetsmodellen i KRYSP.

Kommunförbundet arbetar för att kommunerna ska upphandla, ta i bruk och stödja ibruktandet av gränssnittsbaserade elektroniska kundtjänster samt att upprätthållandet av gränssnittstjänsterna ska samordnas i samarbete med kommunerna, de berörda ministerierna och företag som erbjuder informationstjänster.

Kommunförbundets mål är att så många kommuner som möjligt ska öppna de gränssnitt som skapats i KRYSP under 2014 och 2015 och ansluta sig till Kommunala geodatatjänsten.

KRYSP

Projektet KRYSP (e-tjänster i kommunens byggda miljö) har gått vidare med projektet KuntaGML (GIS-gränssnitt för kommunernas teknik- och miljöväsen) som har erbjudit detaljplane- och baskartsuppgifter och blev klart 2009. KuntaGML har finansierats av kommunerna och Utvecklingscentralen för teknologi och innovationer TEKES. De 198 kommuner (141 enligt den gällande kommunindelningen) som deltagit i finansieringen hade i början av 2009 sammanlagt cirka 4,4 miljoner invånare.

KRYSP har utarbetat teknisk beredskap och verktyg för effektivare verksamhet och serviceprocesser i kommunernas teknik- och miljöväsen. KRYSP har huvudsakligen finansierats av finansministeriet genom kommunernas statsandelar. Finlands Kommunförbund är projektägare. Följande kommuner har deltagit i projektet som sakkunniga: Esbo, Helsingfors, Jyväskylä, Kuopio, Kyrkslätt, Lahtis, Tammerfors, Uleåborg och Vanda.

Gränssnitt mellan informationstjänster

I de gränssnitt mellan informationstjänster som skapats i projektet kan man med kundernas datasystem hämta uppdaterade uppgifter från kommunerna, t.ex. baskartor, detaljplaner, guidekartor, adresser, uppgifter om färdiga byggnader samt uppgifter som behövs och uppkommer i processen med bygglov och miljötillstånd. Gränssnittshelheterna är följande:

- Uppgifter i detaljplanen
- Uppgifter på baskartan
- Byggnadstillsynens uppgifter
- Tillstånd, anmälningar och beslut enligt miljölagstiftningen (pågår, KRYSP II)
- Undantagsbeslut och avgöranden som gäller planeringsbehov
- Miljöväsens uppgifter
- Föreordnade markområden
- Naturdata
- Miljöns tillstånd och uppföljningsuppgifter
- Adresser
- Guidekarta, service, verksamhetsställen
- Topologi för gatunätet och nätet för lätt trafik
- Uppgifter om tillstånd för användning av allmänt område

Gränssnitt har skapats för följande systemleverantörers produkter:

Air-ix Ympäristö Oy
 Basepoint Kajaani Oy
 Bentley Systems Finland Oy
 Tekla Oy
 Vianova Systems Finland Oy
 CGI Finland Oy
 Sito Tietotekniikka Oy
 Karttakeskus Oy
 Keypro Oy
 Digia Finland Oy

Införande av gränssnitt mellan informationstjänster i kommunerna

Rätt att använda gränssnitt

Om kommunen har varit med i projektet KuntaGML, behöver den inte betala för användarrätten till gränssnitt som skapats i KuntaGML och KRYSP. Om kommunen inte har varit med i projektet KuntaGML ska den kontakta Finlands Kommunförbund (Marketta Tanskanen, marketta.tanskanen@kommunforbundet.fi) för att få användarrätt. En förteckning över de 198 kommuner som medverkat i projektet finns på adressen:

<http://www.kunnat.net/fi/kuntatieto/ktp/ohjeet/Sivut/default.aspx> (på finska).

Införande och upprätthållande av gränssnitt i kommunen

I syfte att effektivisera informationen inom den offentliga förvaltningen bör kommunerna börja införa och öppna gränssnitt i samarbete med den systemleverantör som kommunen anlitar och dessutom planera och reservera resurser för införandet av gränssnitten i kommunen. Det behövs i allmänhet bara rimliga resurser för arbetet, men resurserna varierar från kommun till kommun och mellan systemleverantörerna. Kommunen bör sträva efter att införa gränssnittstjänsten så snart som möjligt. Efter det sköts harmoniseringen och breddningen av uppgifterna i anslutning till kommunens normala serviceverksamhet och uppdatering av uppgifter.

Kommunen svarar för kostnaderna för införandet och upprätthållandet av gränssnitten i enlighet med vad kommunen kommer överens om med den systemleverantör som kommunen anlitar.

Handbok om att införa gränssnitt

Inom KRYSP har Kommunförbundet utarbetat en handbok om planering och införande av gränssnitt i kommunen. Den finns på adressen <http://www.kunnat.net/fi/kuntatieto/ktp/ohjeet/Sivut/default.aspx> (på finska).

Gränssnitten och e-tjänsterna i anslutning till dem ger effektivare serviceprocesser och högklassigare kundservice i kommunerna

När kommunen öppnar gränssnitt kan den införa e-tjänster som bygger på gränssnitten inom teknik- och miljöväsendet. I ett gränssnitt som kommunen öppnat kan man hämta kommunens egen information och använda olika datasystem inom kommunen samt överföra informationen från kommunens datasystem till ett datasystem hos en annan myndighet eller ett företag. Gränssnittsbaserade e-tjänster är inte bundna till det operativa system som kommunen anlitar, vilket ökar konkurrensen i utbudet av e-tjänster. De elektroniska tjänsterna effektiviserar kommunens kundservice och myndighetsprocesser samt gör servicen lättare tillgänglig för kunden.

E-tjänsterna blir vanligare inom kommunernas teknik- och miljöväsende

E-tjänster inom teknik- och miljöväsendet som bygger på definitionerna i KRYSP har redan införts eller håller på att införas i ungefär 30 stora och medelstora städer. Kommunförbundet strävar efter att e-tjänsterna ska införas utan dröjsmål och på bred front i kommunerna och i samarbetet mellan kommuner och företag.

I fråga om tillstånd, ansökningar och respons inom teknik- och miljöväsendet kan kommunikationen redan ske elektroniskt. De elektroniska blanketterna för tillstånd, ansökan och respons som KRYSP utarbetat bygger på erfarenheter och uppdagade utvecklingsbehov i kommunerna. De första elektroniska bygglovstjänsterna togs i bruk i kommunerna 2009.

I dag kan man ansöka om bygglov elektroniskt bland annat i Esbo, Heinola, Jyväskylä, Lahtis, Villmanstrand och Rovaniemi. Elektroniskt bygglov håller på att införas i Lovisa, Björneborg och Raumo. E-bygglov inom ramen för det regionala kommunsamarbetet förbereds gemensamt av Lahtis stad, Hollola, Kärkölä, Nastola och Orimattila.

I de största städerna används redan e-respons i stor utsträckning. GIS-baserade responstjänster som är gemensamma för kommunens alla sektorer används bland annat i Esbo, Villmanstrand, Kouvola och Kajana.

Projektet för påskyndande av elektronisk ärendehantering och demokrati SAdE/RYPK

Projektet SAdE/RYPK (servicehelhet för byggd miljö och boende), som miljöministeriet äger och finansministeriet finansierar, håller på att ta fram nya e-tjänster utöver dem som redan finns på marknaden. Tillstånds- och ansökningstjänsten som skapats inom SAdE blir åtkomlig för kommunerna våren 2014. Tjänsten tillämpar öppen källkod och används för närvarande inom produktionen i de första pilotstäderna som är Järvenpää, S:t Michel, Nådendal och Sibbo. Tjänsterna bygger på kommunernas gränssnitt som skapats i KRYSP.

Kommunerna skaffar elektronisk kundtjänst

Kommunen kan skaffa en sådan elektronisk kundtjänst som den behöver. På marknaden finns tjänster som skapats med SADe-finansiering och tjänster som skapats med egen finansiering av företag och deras kommunkunder. Projektet SADe/RYPK har haft som utgångspunkt att tjänsterna skapas med en öppen källkod som är tillgänglig för alla aktörer i de e-tjänstlösningar som de erbjuder kommunerna.

Kommunala geodatatjänsten

KRYSP har skapat en samlande tjänst med uppgifter från de gränssnitt som kommunerna öppnat. Kommunala geodatatjänsten är avsedd att användas av datasystem i företag och offentliga organisationer. Användarrättigheterna till uppgifterna i geodatatjänsten skaffas i en elektronisk butik, där man identifierar sig via skattemyndighetens identifikationstjänst Katso. I geodatatjänsten kan man hämta uppdaterade uppgifter från de medverkande kommunerna direkt till kundens datasystem. Stora datamaterial kan laddas ned som filer. Geodatatjänsten har dessutom som mål att ur kommunens material erbjuda de informationstjänster som Inspire-direktivet kräver. Det sker i samarbete med Lantmäteriverket.

Kommunala geodatatjänsten har startats med finansiering från Kommunförbundet. Kommunerna får ansluta sig avgiftsfritt. För närvarande söker man fortsatt finansiering samt en organisationsmodell för verksamheten och för upprätthållande och vidareutveckling av tjänsten. Kommunförbundet anser att det främsta finansieringsansvaret för verksamheten och vidareutvecklingen bör ligga hos ministeriet i fråga, eftersom det är aktörer inom statsförvaltningen som drar den främsta nyttan.

Överföring av bygglovsuppgifter från kommunerna till Befolkningsregistercentralen

Befolkningsregistercentralen bereder en revidering av underhållsprocesserna och informationstjänsterna i befolkningsdatasystemet. Avsikten är bland annat att införa en permanent byggnadsbeteckning och utveckla överföringen av bygglovsuppgifter mellan kommunerna och Befolkningsregistercentralen med uppdaterade och korrekta uppgifter som mål. Det är meningen att den kommunala byggnadstillsynens tillståndsuppgifter ska överföras i realtid med stöd av KRYSP-gränssnitt i en process där eventuella fel i informationsinnehållet eller själva kommunikationen kan rättas till omedelbart.

Överföring av uppgifter om gatunät och trafik från kommunerna till Trafikverket

Trafikverket bereder en revidering av informationstjänsten Digiroad, det digitala materialet om vägnätet. Avsikten är bland annat att utveckla dataöverföringen mellan kommunerna och Digiroad i syfte att trygga täckande, aktuella och korrekta uppgifter. Ett annat mål är att uppgifter från kommunerna ska kunna hämtas i geodatatjänsten om möjligt i realtid bland annat för räddningsförvaltningens behov.

Överföring av fastighetsskatteuppgifter från kommunerna till skattemyndigheten

En revidering av fastighetsbeskattningen bereds för närvarande. Avsikten är att utveckla fastighetsskattesatsernas omfattning och täckning och att förbättra aktualiteten hos uppgifterna om fastighetsskattesatsen. Kommunförbundets mål är att erbjuda skattemyndigheten uppgifter om byggnadsbeståndet i kommunerna via Kommunala geodatatjänsten.

Uppfyllande av kommunernas skyldigheter i Inspire-direktivet

År 2009 trädde lagen och förordningen om en infrastruktur för geografisk information i kraft och likaså det bakomliggande EU-direktivet Inspire. Lagstiftningen och direktivet förutsätter att kommunerna tar i bruk en tjänst med geografisk information om kommunens miljö som gradvis utvidgas fram till 2017.

Kommunförbundet strävar efter att kommunerna ska kunna uppfylla sina skyldigheter enligt Inspire-direktivet genom att öppna gränssnitten som skapats i KRYSP och ansluta sig till Kommunala geodatatjänsten.